

Zorgen om nieuwe stoffen in Maas en Rijn

Ook in 2013 zijn nieuwe stoffen - die nog niet zijn genormeerd - aangetroffen in het water van de Maas en de Rijn. Dit blijkt uit de jaarrapporten over de waterkwaliteit van RIWA. We nemen een toenemend aantal overschrijdingen van de streefwaarden uit het Europees Rivierenmemorandum (ERM-streefwaarden) waar voor nieuwe stoffen. De drinkwaterbedrijven maken zich zorgen over het doordringen van nieuwe stoffen in het drinkwater bij normale zuiveringsinspanningen. In lijn met artikel 7 lid 3 van de Kaderrichtlijn Water (KRW) moet daarom voorkomen worden dat die stoffen in het oppervlaktewater, als bron voor de bereiding van drinkwater, terecht komen.

We zien ook in 2013 overschrijdingen van ERM-streefwaarden voor geneesmiddelen, röntgencontrastmiddelen en hormoonverstorende stoffen in de rivieren: in de Maas zien we dat ruim 10% van de metingen voor deze stoffen boven de 0,1 µg/l uitkomen. In de rivieren zien we een dalende trend in normoverschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen, maar deze stoffen blijven problematisch. Verder zien we een algemene verbetering van de waterkwaliteit voor macro-parameters en sommige micro-verontreinigingen. Zo zien we in de Rijn zowel voor een groot aantal metalen als voor een breed palet aan organische microverontreinigingen een dalende tendens. Bij de metalen is dit een reële kwaliteitsverbetering, maar bij de organische microverontreinigingen ligt het veeleer aan de verbeterde analysemethoden.

Resultaten onderzoek medicijnen in drinkwater

Uit onderzoek van Het Waterlaboratorium, Dunea en Waternet blijkt, dat de concentraties aan geneesmiddelen in het Nederlandse drinkwater klein zijn. Gedurende twee jaar is het drinkwater en oppervlaktewater op meer dan 40 geneesmiddelen getest. De medicijnen waren gekozen op grond van onder andere gebruiksvolume, eerder aantreffen, toxiciteit en diversiteit. De meeste medicijnen konden slechts in een deel van de monsters worden aangetoond. De concentraties waren in de grootteorde van nanogrammen per liter, waarbij het

risico op gezondheidsschade verwaarloosbaar klein is. Het is geruststellend om vast te stellen dat de huidige zuiveringen voldoende werken om schoon en veilig drinkwater te maken.

Bronaanpak is en blijft de beste optie

Er is geen garantie dat ook in de toekomst alle stoffen voldoende worden verwijderd. Het is daarom ook belangrijk maatregelen aan de bron te nemen zodat het doel van een zo natuurlijk mogelijke zuivering gewaarborgd is. Daarnaast wordt er vanuit de wetenschap op gewezen dat het effect van de afzonderlijke geneesmiddelen in drinkwater op de volksgezondheid weliswaar verwaarloosbaar is, maar dat er nog veel onbekend is over het effect van gecombineerde blootstelling. Tot slot is het aanpakken van de bron altijd duurzamer dan dweilen met de kraan open. Ook andere functies van het oppervlaktewater - denk aan ecologie en zwemwater - vragen om maatregelen aan de bron. De drinkwatersector en de waterbeheerders zijn het er samen over eens dat aan de bron winst te behalen valt. Dit hebben Vewin en Unie van Waterschappen eerder dit jaar in een gezamenlijke brief aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu kenbaar gemaakt.

Onberispelijk drinkwater is van een dusdanig belang dat dubbele zekerheid gerechtvaardigd is. Er zijn twee belangrijke barrières: bronaanpak én zuivering. Voorkomen is beter dan genezen.

Stroomgebiedbeheerplannen en KRW-doelstellingen

In de stroomgebiedbeheerplannen, waarvan eind dit jaar de concepten voor 2016-2021 ter inspraak worden gelegd, hoort aandacht te worden besteed aan 'verontreiniging door andere stoffen waarvan is vastgesteld dat zij in significante hoeveelheden in het waterlichaam worden geloosd'. De KRW geeft geen definitie van significante hoeveelheden, maar een Europees richtsnoer stelt dat dit hoeveelheden zijn die het bereiken van de KRW-doelstellingen in gevaar brengen. Omdat de KRW doelstellingen bevat voor waterlichamen waaruit water wordt onttrokken voor de bereiding van drinkwater stelt RIWA dat niet-genormeerde stoffen, die ERM-streefwaarden overschrijden, in deze categorie thuis horen. De Europese Commissie heeft geen normen voor drinkwaterbronnen opgenomen in de Prioritaire Stoffenrichtlijn en laat dit aan de lidstaten over. Als de lidstaten ook geen normen vaststellen voor de doelstellingen uit artikel 7 van de KRW dan is er geen garantie dat benodigde maatregelen om de doelstellingen te bereiken worden getroffen. RIWA pleit voor normstelling voor nieuwe stoffen en vindt dat uit voorzorg gehandeld moet worden. Dit betekent dat je rekening houdt met evolutie van kennis: wat nu zeker lijkt, kan door gewijzigde inzichten over enige tijd in een ander daglicht komen te staan. Meer informatie staat in de rapporten [over de waterkwaliteit van de Maas in 2013](#) en [over de waterkwaliteit van de Rijn in 2013](#). Het artikel van Het Waterlaboratorium, Dunea en Waternet staat [hier](#).